

VŠĮ ŽIEDINĖ
EKONOMIKA

www.circulareconomy.lt

Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijai

2024-04-14 Nr. ENMIN-2-24

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO 2012 M. BIRŽELIO 26 D. NUTARIMO NR. XI-2133 „DĖL NACIONALINĖS ENERGETINĖS NEPRIKLAUSOMYBĖS STRATEGIJOS PATVIRTINIMO“ PAKĖITIMO

VšĮ „Žiedinė ekonomika“ išnagrinęjusi Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo projektą Nr. 24-5254 (toliau - Projektas) ir atsižvelgdama į poreikį ne tik kuo skubiau dekarbonizuoti energetikos sektorių, bet ir sukurti tvarią, gamtai draugišką ir Lietuvos gyventojams naudingą energijos gamybą iš atsinaujinančių išteklių, teikia pasiūlymus ir komentarus Projektui.

1. Siūlome į Projektą įtraukti strateginę elektromobilių baterijų panaudojimą energijos kaupimui. Vien šiuo metu vidutiniam elektromobiliui turint 60 kWh talpos bateriją, efektyviai būtų galima išnaudoti apie 50 kWh talpos balansavimui. Tai 10 000 elektromobilių parkas, prijungtas prie tinko, galėtų būti pajėgus kaupti 500 MWh. Jeigu elektromobiliai sudarys 80 % transporto parko, galima tikėtis, kad mažiausiai 10-20 procentų jų dienos metu niekur nevažiuos, o tai reikštų bent 100 000 transporto priemonių, kas sudarytų net 5 GWh talpos. Tikėtina, kad ateities elektromobiliai turės gerokai talpesnes baterijas, tai galimas sukaupti elektros energijos kiekis bus taip pat gerokai didesnis.
2. Siūlome Projekte nurodyti, kad prioritetas yra tvarios atsinaujinančios energetikos gamyba t.y. tokios, kuri nedaro reikšmingos žalos vietos ekosistemoms bei sukuriama nauda dalijamasi su vietos gyventojams ir kompensuojami bet kokie nepatogumai ar ribojimai susiję su tokios energijos gamyba.
3. Siūlome Projekte nurodyti, kad AIE dalis energetikoje jau 2040 m. sieks 100 %, kas yra 5 metais ankščiau nei Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje¹, bet pilnai pasiekiami remiantis įvairiais skaičiavimais².
4. Siūlome Projekte nurodyti, kad saulės energetikos vystymas prioretizuojamas ant žmogaus sukurtos aplinkos (stogų, pertvarų, sienų, asfaltuotų automobilių parkavimo aikštelių ir t.t.). Taip būtų efektyviau išnaudojama jau dabar esanti urbanizuota aplinka ir reikėtų mažiau investicijų į naujus tinklus, nes šalia tokios aplinkos dažniausiai yra įsikūrę ir vartotojai.
5. Siūlome projekte nurodyti, kad naujos elektros energijos jungtys su kitomis valstybėmis yra vystomos tik tuomet, kuomet jų atsiradimas padėtų sumažinti elektros energijos kainas vartotojams. Priešingu atveju tokių jungčių vystymas turėtų būti finansuojamas elektros energijos gamintojų. Potencialiai elektros energijos jungtis su Vokietija gali būti naudinga tik gamintojams, o ne vartotojams, kurie mokėtų daugiau už elektros energiją. Taip

¹ <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/7eb37fc0db3311eb866fe2e083228059>

² <https://caneurope.org/civil-society-europe-climate-neutrality-2040-scenario/>

pat tai būtų neefektyvus biudžeto lėšų naudojimas, nes nauda būtų tik gamintojams, kurių dauguma užsienio kapitalo įmonės ir didžiąją dalį mokesčių sumoka užsienio valstybėse.

6. Siūlome Projekte nurodyti, kad nuo 2025 m. nauji (pirmą kartą į Lietuvos rinką tiekiami) šilumos gamybos įrenginiai, skirti patalpų apšildymui ir naudojamys iškastinį kurą, yra draudžiami. Tokiu keliu jau žengė daug pažangių Europos šalių³.
7. Siūlome Projekte nurodyti, kad vertinant branduolinės energetikos plėtrą, bus vertinamos ir alternatyvos. Pabrėžtume, kad Vokietijos aplinkos apsaugos agentūra vertina⁴, jog klimato neutralus yra galimas (ir kainos atžvilgiu efektyvus) be branduolinės energetikos.
8. Siūlome Projekte nurodyti, kad transporte skatinamos bus tik tokioms kuro (degalų) rūšys, kurios reikšmingai mažina šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir mažina oro taršą (ypatingai azoto oksidus, dėl kurių prieš Lietuvą Europos Komisija yra pradėjusi pažeidimo procedūrą). Dabar yra naudojama daug alternatyviųjų degalų, pvz., pirmos kartos biodegalų, kurie turi daug itin neigiamų šalutinių poveikių.
9. Atkreipiame dėmesį, kad atliekų kiekiai ateityje mažės, atsižvelgiant į tai, jog ES skatins didesnę ekonomikos žiediskumą⁵. Jau vien dabar pasiektas komunalinių atliekų deginimo lygis yra aukštesnis nei maksimalus teorinis leidžiamas 2035 m. atsižvelgiant į Lietuvos įsipareigojimus. Tokia pati situacija bus ir su pramonės atliekomis.
10. Siūlome Projekte nurodyti, kad bus skatinamas perėjimas CŠT pradėti naudoti šilumos siurblius ir terminius saulės kolektorius. Taip CŠT sektorius taptų dar tvaresnis su mažesniu neigiamu poveikiu biologinei įvairovei, nes reikėtų mažiau biokuro.
11. Siūlome Projekte nurodyti, kad ateityje šilumai gaminti CŠT bus naudojamas tik biokuras iš kirtimo atliekų (SM3). Taip iš kertamų miškų būtų sukuriama didesnė pridėtinė vertė ir jų kirsti reikėtų mažiau.
12. Siūlome Projekte atsisakyti anglies dioksido surinkimo, transportavimo ir panaudojimo. Vietoje to koncentruotis ties privalomu dabartinių taršių deginimo technologijų keitimu.
13. Siūlome Projekte nurodyti, kad atsinaujinančios energetikos vystymas Lietuvoje visų pirma remsis energijos demokratizacijos principais ir nauda buitiniams Lietuvos vartotojams bei bendruomenėms.
14. Siūlome Projekte nurodyti, kad bus siekiama iki 2050 m. turėti ne mažiau kaip 500 000 gaminančių ir aktyviųjų (įtraukiant ir bendruomeninės energetikos dalyvius) vartotojų. Taip būtų užtikrinama energijos demokratizacija ir sukuriama didžiausia naudą vietos buitiniams vartotojams.

VšĮ „Žiedinė ekonomika“ direktorius

Domantas Tracevičius

³ http://www.circulareconomy.lt/wp-content/uploads/2024/04/AN_t_24_42_N-Sildymo-katilai_iskastinis-kuras_ribojimais-ES.pdf

⁴ <https://www.umweltbundesamt.de/en/topics/climate-protection-is-also-possible-without-nuclear>

⁵ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en